

**APEL CĂTRE CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII,
PARLAMENT ȘI GUVERN
PENTRU RESPECTAREA OBLIGAȚIILOR ASUMATE DE STATUL
ROMÂN ÎN CADRUL UNIUNII EUROPENE ȘI AL CONSILIULUI
EUROPEI**

1. Raportul Comisiei Europene în cadrul MCV din 13 noiembrie 2018

Mecanismul de Cooperare și Verificare reprezintă un proces de verificare regulată a progreselor pe care România le înregistrează în ceea ce privește reforma sistemului judiciar și lupta împotriva corupției, instituit în temeiul Deciziei Comisiei Europene din 13 decembrie 2006 (publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 354 din 14 decembrie 2006), care a stabilit la acel moment 4 indicatori de referință, printre care:

- ✓ **garantarea unui proces judiciar mai transparent și mai eficient,**
- ✓ **înființarea unei agenții pentru integritate cu responsabilități în domeniul verificării patrimoniului, al incompatibilităților și al conflictelor de interese potențiale, precum și cu capacitatea de a adopta decizii obligatorii care să poată duce la aplicarea unor sancțiuni disuasive,**
- ✓ **consolidarea progreselor realizate deja, concomitent cu realizarea în continuare de investigații profesionale și imparțiale cu privire la acuzațiile de corupție la nivel înalt și adoptarea unor măsuri suplimentare de prevenire și combatere a corupției, în special în cadrul administrației publice locale.**

Raportul Comisiei Europene dat publicității la data de 13.11.2018 impune României **12 recomandări**, din care reținem:

❖ În ceea ce privește obiectivul de referință nr. 1, respectiv **garantarea unui proces judiciar mai transparent și mai eficient**, Comisia Europeană subliniază că mai multe modificări problematice aduse legilor justiției afectează independența magistraților și limitează rolul Consiliului Superior al Magistraturii ca garant al independenței sistemului judiciar, cum ar fi:

- noul sistem de numire și revocare a procurorilor-șefi și rolul ministrului justiției în această procedură;
- limitări cu privire la libertatea de exprimare și de informare, materializată în obligația de abținere a magistraților de la „manifestarea sau exprimarea defăimătoare în raport cu celelalte puteri ale statului”;
- răspunderea materială a magistraților, percepută ca oferind posibilitatea de fi utilizată ca un mijloc de exercitare a unor presiuni asupra magistraților, în condițiile în care oferă Ministerului Finanțelor posibilitatea ca, pe baza propriei evaluări, să

lanseze o acțiune în regres împotriva unui magistrat care a comis o eroare judiciară, cu un rol consultativ pentru Inspekția Judiciară. Rolul decisiv în stabilirea acțiunii este acordat Inspekției Judiciare și Ministerului Finanțelor, nu Consiliului Superior al Magistraturii;

- o nouă secție pentru investigarea infracțiunilor comise de magistrați, percepută ca un instrument (suplimentar) pentru a exercita presiuni asupra judecătorilor, în condițiile în care nu a fost clarificată justificarea aplicării unui tratament special în cazul magistraților în comparație cu alți funcționari publici și a fost eludată importanța experienței DNA în investigarea și urmărirea cazurilor de corupție din rândul magistraților;
- revocarea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, printr-o moțiune de cenzură/o petiție din partea instanțelor și a parchetelor, care ar risca să afecteze echilibrul dintre răspunderea și stabilitatea și independența membrilor CSM;
- eliminarea din statutul procurorilor a referinței anterioare la independența acestora, care, cumulat cu alte măsuri și având în vedere contextul politic complex existent în prezent în România, tinde în opinia Comisiei și mai mult să consolideze controlul ierarhic și autoritatea ministrului justiției și implică riscul apariției unor interferențe politice în cauzele penale;
- stimularea pensionării anticipate, coroborat cu perioada de formare sporită pentru intrarea în magistratură este apreciată a crea riscuri serioase de perturbare a gestionării resurselor umane în sistemul judiciar, cu consecințe asupra eficienței și a calității acestuia.

Comisia Europeană amintește că aceste preocupări au fost deja reflectate în concluziile și recomandările raportului GRECO din martie 2018 și au fost confirmate din nou în concluziile avizului Comisiei de la Veneția din 20 octombrie 2018, care a emis, de asemenea, recomandări pentru ca România să abordeze problemele sus menționate identificate în privința legilor.

❖ Învederând că, deși în recomandările sale inițiale, precum și în raportul din noiembrie 2017, **MCV a subliniat rolul Comisiei de la Veneția**, care însă a fost sesizată abia în aprilie 2018, iar nu de către autoritățile române, ci de către Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei,¹ avizul acesteia privind modificarea legilor justiției părănd să nu fi avut niciun impact asupra calendarului accelerat al legilor și nefăcând obiectul vreunei dezbateri în Parlament, Comisia Europeană formulează mai multe recomandări, printre care:

- punerea în practică a unui sistem robust și independent de numire a procurorilor de rang înalt, pe baza unor criterii clare și transparente, cu sprijinul Comisiei de la Veneția, care a arătat că impactul deciziei Curții Constituționale din 30 mai 2018 ar putea avea consecințe mai ample asupra statutului procurorilor în general, întărind competențele ministrului justiției în relația cu procurorii, în vreme ce, din contră, ar fi important, mai ales în contextul actual, să fie întărită independența procurorilor și menținut sau sporit rolul instituțiilor, precum Președintele României sau CSM, susceptibile să contrabalanseze influența ministrului, recomandând inclusiv

¹ Forumul Judecătorilor din România a solicitat constant autorităților române sesizarea Comisiei de la Veneția. Cum acest lucru nu s-a realizat, Forumul Judecătorilor din România s-a adresat Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, la data de 11 martie 2018, cererea determinând sesizarea Comisiei de la Veneția. Pentru detalii, a se vedea pagina web <http://www.forumuljudecatorilor.ro/index.php/archives/3168> [accesată ultima dată la 18.11.2018].

revizuirea prevederilor articolului 132 alin. (1) al Constituției României și modificarea Legii nr. 303/2004, astfel încât avizul CSM să capete caracter obligatoriu;

- implementarea în Codul de conduită pentru parlamentari, în curs de elaborare în Parlament, a unor prevederi clare cu privire la respectul reciproc între instituții și precizarea clară a respectării de către parlamentari și procesul parlamentar a independenței sistemului judiciar;

- încheierea reformei Codului penal și a Codului de procedură penală în această etapă, în acord cu îngrijorarea exprimată de către Comisia de la Veneția în legătură cu faptul că „luate separat, dar mai ales având în vedere efectul lor cumulativ, multe modificări vor afecta grav eficacitatea sistemului de justiție penală din România în combaterea diferitelor infracțiuni, inclusiv a infracțiunilor legate de corupție, a infracțiunilor violente și criminalității organizate”;

- asigurarea de către Guvern și Parlament a unei transparențe totale, a consultării cu autoritățile relevante și cu părțile interesate în cadrul procesului decizional și în activitatea legislativă legat de Codul penal și de Codul de procedură penală, de legile anticorupție, de legile în materie de integritate (incompatibilități, conflicte de interese, avere ilicită), de legile justiției (referitoare la organizarea sistemului justiției), precum și de Codul civil și Codul de procedură civilă, inspirându-se din transparența procesului decizional pusă în practică de Guvern în 2016;

- adoptarea unor criterii obiective pentru luarea și motivarea deciziilor de ridicare a imunității parlamentarilor, pentru a se asigura faptul că imunitatea nu este folosită cu scopul de a se evita cercetarea și urmărirea penală a infracțiunilor de corupție

- elaborarea de către CSM a unui program colectiv pentru mandatul său, care să includă măsuri de promovare a transparenței și a responsabilizării, o strategie orientată către exterior, cu reuniuni deschise periodice cu adunările judecătorilor și procurorilor la toate nivelurile, precum și cu societatea civilă și cu organizațiile profesionale

❖ Comisia Europeană semnalează, deopotrivă, că începând cu anul 2017, **Inspekția Judiciară a fost implicată într-o serie de măsuri controversate în ceea ce privește o serie de investigații disciplinare inițiate împotriva tuturor șefilor instituțiilor judiciare**, efectuând, de asemenea, controale de gestiune, la cererea Ministerului Justiției și controale tematice la biroul Procurorului General și la DNA, iar în cel puțin două cazuri, informații „potențial înșelătoare” au ajuns în domeniul public înainte de încheierea controlului, fiind utilizate în dezbaterile publice. Se reamintește că în avizul privind legile justiției, Comisia de la Veneția și-a exprimat, de asemenea, îngrijorarea cu privire la restricțiile impuse libertății de exprimare a judecătorilor și procurorilor cuprinse în Legea nr. 303/2014 modificată.

Comisia Europeană subliniază ca domeniu de îngrijorare faptul că DNA pare să fi fost un obiectiv specific în ceea ce privește exercitarea de presiuni care ar putea afecta independența sa. Astfel, se arată că, pe lângă criticile intense din partea politicienilor de rang înalt apărute în spațiul public și în presă, faptul că atât demiterea procurorului-șef în funcție, cât și numirea unui nou procuror-șef al DNA nu au ținut seama de avizul clar și ferm al Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) a ridicat îndoieli majore cu privire la proces. O îngrijorare suplimentară a fost reprezentată de implicarea Inspekției Judiciare, care a lansat mai multe proceduri disciplinare împotriva fostului procuror-șef al DNA, precum și de utilizarea acestor rapoarte disciplinare, nefinalizate și respinse de CSM, pentru a justifica demiterea.

Comisia Europeană critică modul în care Inspekția Judiciară a comunicat public informații selective privind numărul de dosare penale în care au fost implicați magistrați, percepută ca implicarea într-o dezbatere politică într-un mod care dăunează imparțialității acestei instituții. Nu este uitată atitudinea Inspekției Judiciare, calificată ca extindere a presiunii asupra Înaltei Curți de Casație și Justiție, în special asupra secției penale, menționându-se că, din noiembrie 2017, Inspekția Judiciară a efectuat mai multe sesizări disciplinare împotriva președintelui Înaltei Curți.

2. Reakția Consiliului Superior al Magistraturii

În ceea ce privește **reakția Consiliului Superior al Magistraturii la duritatea fără precedent a concluziilor acestui raport**, printr-un comunicat emis la 14.11.2018, acesta apreciază că *„în cadrul procedurilor privind adoptarea legilor justiției, Consiliul Superior al Magistraturii a avut o atitudine pozitivă, formulând numeroase propuneri menite să îmbunătățească reglementările legale în domeniu, multe dintre acestea fiind, de altfel, însușite în procesul legislativ”*.

Asociația Forumul Judecătorilor din România reamintește opiniei publice că, independent de declarațiile asumate la nivel strict individual de către membri ai CSM, prin Hotărârea Plenului nr. 974 din 28.09.2017, acesta a statuat instituțional că *„proiectul (de modificare a legilor justiției) se înscrie într-o tendință de evident regres”* și că *„viciile grave de fond ale proiectului impun avizarea negativă a acestuia”*.

Atitudinea pretins „pozitivă” a CSM față de aceste proiecte de legi este contrazisă de însuși penultimul paragraf al anexei acestei hotărâri, care învederează că *„în ansamblu, viciile de neconstituționalitate semnalate și disfuncționalitățile pe care multe dintre prevederile proiectului le-ar putea genera în organizarea și funcționarea sistemului judiciar nu permit o soluție de avizare favorabilă, cu observații”*.

Trebuie subliniat că la multe modificări legislative cu potențial negativ asupra sistemului judiciar s-a renunțat pe parcursul procesului legislativ, altele au fost declarate neconstituționale după ce au fost adoptate de Parlament contrar semnalelor transmise de corpul magistraturii, prin intermediul asociațiilor profesionale, cu minim suport din partea CSM, iar numărul extrem de mare al textelor sancționate punctual de Curtea Constituțională în controlul *a priori* (pe calea obiecțiilor de neconstituționalitate) este neobișnuit în istoria Curții, ceea ce dovedește faptul că inițiativele legislative au reprezentat un adevărat „tsunami” asupra sistemului judiciar, ale cărui efecte au fost doar limitate, iar nu evitate în integralitate.

Existența unui sistem intern de control al constituționalității anterior intrării în vigoare a legilor nu este suficientă pentru a înlătura această aparență, deoarece există foarte puțini titulari ai dreptului de sesizare cu obiecții de neconstituționalitate, termenul de sesizare a Curții Constituționale a fost scurt (48 de ore), multe modificări au fost omise sau nu au putut fi criticate prin raportare punctuală la dispoziții ale Constituției, fiind contestate din perspectiva lipsei unor studii de impact sau a inadecvării la starea prezentă (și din viitorul apropiat) a justiției.

În loc să aibă o atitudine „pozitivă”, constructivă, față de observațiile din Raportul MCV din 13.11.2018, Consiliul Superior al Magistraturii se arată preocupat de indicarea unor pretense „erori factuale sau de apreciere” în legătură cu activitatea sa,

care la o analiză atentă nu pot fi reținute ca fiind „de natură să creeze o percepție greșită cu privire la această autoritate publică”.

• **În ceea ce privește evoluția poziției instituționale exprimate de Consiliul Superior al Magistraturii față de înființarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție**, prin Hotărârea Plenului CSM nr.974 din 28.09.2017, la emiterea avizului negativ, s-a reținut că înființarea acestei secții nici măcar nu a fost supusă consultării instanțelor judecătorești și a parchetelor, **iar președintele CSM de la acea dată, d-na judecător Mariana Ghena, afirma ferm, la 09.12.2017, într-un interviu acordat după ieșirea de la dezbaterile parlamentare, acest aviz negativ privind secția specială care îi va ancheta pe magistrați, considerând nu este necesară și nu are o justificare.**²

Cu toate că, prin Decizia nr. 33/2018, Curtea Constituțională a respins ca neîntemeiate, criticile de neconstituționalitate referitoare la efectele pe care instituirea acestei noi structuri de parchet le generează asupra competențelor altor structuri deja existente, reglementarea unor norme care țin de statutul procurorului, crearea unui regim discriminatoriu, neîntemeiat pe criterii obiective și raționale, modul de reglementare a instituției procurorului șef al acestei secții sau competența procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție de a soluționa conflictele de competență ivite între structurile Ministerului Public, totuși, prin Avizul din 20 octombrie 2018, **Comisia de la Veneția a sugerat reconsiderarea înființării unei secții speciale pentru anchetarea magistraților.**

Ca alternativă, s-a propus folosirea unor procurori specializați, simultan cu măsuri de salvagardare procedurale eficiente). Comisia de la Veneția a stabilit că ”Folosirea procurorilor specializați în astfel de cazuri [corupție, spălare de bani, trafic de influență etc.] a fost angajată cu succes în multe state. Infracțiunile în cauză sunt specializate și pot fi mai bine investigate și urmărite de personal specializat. În plus, investigarea acestor infracțiuni necesită foarte des persoane cu experiență specială în domenii foarte specifice. Cu condiția ca actele procurorului specializat să facă obiectul unui control judiciar adecvat, aduce multe beneficii și nu există obiecții generale față de un astfel de sistem.” *CDL-AD (2014)041, Aviz interimar privind proiectul de lege privind Parchetul de Stat al Muntenegrului, par.17, 18 și 23*³

De asemenea, prin Raportul ad hoc privind România (Regula 34) adoptat de Grupul de state împotriva corupției (GRECO), la cea de-a 79-a Reuniune Plenară (Strasbourg, 19-23 martie 2018), s-a indicat faptul că secția pare ca ”o anomalie în actuala structură instituțională, în special din cauza (i) faptului că nu au existat date sau evaluări specifice care să demonstreze existența unor probleme structurale în justiție care să justifice o astfel de inițiativă; (ii) din cauza modului în care este desemnată conducerea și a (iii) faptului că această secție nu ar avea la dispoziție anchetatori și instrumente de investigație adecvate, spre deosebire de alte organe de urmărire penală specializate. De asemenea, s-a subliniat faptul că acest organism ar fi supraîncărcat imediat din pricina proiectelor de dispoziții care prevăd transferul imediat al multor cauze de la

² A se vedea interviul dat de președintele CSM canalului de televiziune Digi 24, disponibil la pagina web <https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/justitie/csm-nu-suntem-de-acord-cu-sectia-speciala-care-ancheteaza-magistratii-841964> [accesată ultima dată la 18.11.2018].

³ A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2014\)041-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2014)041-e) [accesată ultima dată la 18.11.2018].

alte parchete, în timp ce numărul mic de personal nu este corespunzător pentru soluționarea acestora (15 în total conform proiectului de lege). Mai mult decât atât, această nouă secție va urmări infracțiunile, chiar dacă sunt implicate alte persoane, împreună cu magistrații (spre exemplu, funcționari publici, oficiali aleși, oameni de afaceri etc.), în conformitate cu formularea amendamentelor propuse la articolul 88 ind.1 alin.11 din Legea nr.304/2004. Aceasta ar putea conduce la conflicte de competență cu parchetele specializate existente (DNA, DIICOT, parchetele militare), chiar dacă autoritățile amintesc că astfel de conflicte sunt, în mod normal, soluționate de Procurorul General. Mai important, există și temeri că această secție ar putea fi ușor utilizată, în mod abuziv, pentru a se elimina cauzele tratate de parchetele specializate sau pentru a interfera în cauzele importante, sensibile, în cazul în care reclamațiile împotriva unui magistrat au fost depuse incidental în acea cauză, deoarece ar intra automat în competența noii secții (situație în care ar trebui să se ia o decizie de disjungere a cauzei conform normelor generale de procedură penală în materia conexării / disjungerii cauzelor, pentru ca aceasta să rămână la procurorii competenți inițial).”

• **Referitor la caracterul „inacceptabil” atribuit de CSM observației privind modalitatea în care s-a desfășurat procedura de reînnoire a mandatului președintelui Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție**, este incontestabil că aceasta constituie o prerogativă exclusivă a Secției pentru judecători și intră în marja sa de apreciere, însă contextul în care se exprimă această putere discreționară nu poate fi ignorat:

- funcția de președinte de secție a devenit vacantă la data de 24.01.2018;
- declanșarea procedurii de ocupare a funcției a fost dispusă prin hotărârea din 16.11.2017;
- d-na judecător Mirela Sorina Popescu și-a depus candidatura la data de 27.12.2017;
- deși interviul a fost stabilit pentru data de 18.01.2018, Secția pentru judecători a CSM a hotărât amânarea susținerii acestuia, în vederea depunerii unor înscrisuri;
- nu reiese din textul hotărârii de ce acestea nu au fost solicitate în etapa premergătoare interviului, pentru a nu se cauza întârzierea procedurii;
- nu reiese din textul hotărârii dacă este o practică curentă în procedura numirii într-o funcție de conducere să se solicite înscrisuri precum cele care au condus la această amânare, ce conturează impresia unui veritabil control tematic asupra Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție în *perioada 2015-2017*, prilejuit de candidatura președintelui de secție în funcție, din moment ce s-au solicitat: încărcătura, numărul de participări în ședințele de judecată pentru fiecare judecător, indicatorii de eficiență, procesele-verbale ale ședințelor de secție, hotărârile Colegiului de conducere privitoare la măsurile propuse de președintele de secție, modalitatea de repartizare a atribuțiilor suplimentare specifice grefierilor de ședință, cererile de blocare a completelor, durata blocării etc.
- deși înscrisurile solicitate au fost depuse de Înalta Curte de Casație și Justiție la datele de 23.01.2018 și, respectiv, 13.02.2018, interviul a fost organizat abia la data de 01.03.2018.

Împrejurarea că „judecătorul în discuție a fost delegat ulterior în funcția de președinte de secție, calitate pe care, prin delegare, o exercită și în prezent, continuând să soluționeze cauzele penale cu care a fost investit” nu este de natură a exclude posibilitatea formulării de către Comisia Europeană a unei observații cu privire la

starea de „presiune din sistemul judiciar” cauzată, probabil, de întârzierea finalizării procedurii de ocupare a funcției înainte de expirarea mandatului președintelui în funcție, din moment ce *nu poate fi contestat faptul că stabilitatea funcției prin numire pentru un mandat întreg nu poate fi comparată cu starea de provizorat care definește instituția delegării*.

Nu reiese din raportul MCV că „nu ar fi posibilă în nicio situație numirea în această funcție a altui judecător”, astfel cum se susține în comunicatul CSM din 14.11.2018, ci doar că acele „controverse” observate au apărut atunci când această reînnoire a fost propusă, fiind singurul candidat înscris pentru funcția menționată. Evident, în măsura în care calendarul procedurii de numire ar fi fost astfel organizat și respectat încât să nu se ajungă la o astfel de întârziere (dincolo de data expirării mandatului curent), Raportul MCV nu ar fi avut, cel mai probabil, nicio obiecție legată de prerogativa CSM de a decide liber cu privire la întrunirea sau nu a condițiilor pentru numirea în funcție.

Chiar în hotărârea Secției de Judecători a CSM nr. 72 din 01.03.2018 sunt citate prevederile art. 31 alin. 2 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, privitoare la atribuțiile președinților de secție, din enumerarea cărora rezultă că modalitatea de ocupare a funcției nu poate fi lipsită de implicații asupra activității celorlalți judecători, magistrați asistenți etc.: organizează, îndrumă și controlează activitatea secției în limitele prevăzute de lege și de regulament, ținând seama de dispozițiile președintelui și ale vicepreședinților Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și de hotărârile Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție; stabilesc atribuțiile personalului din cadrul secției, potrivit fișei fiecărui post și efectuează, potrivit nevoilor secției, redistribuirea personalului pe posturi și a atribuțiilor acestuia; asigură buna organizare și funcționare a sistemului informatizat de repartizare aleatorie a cauzelor pe complete de judecată în cadrul secției; îndeplinesc acte procedurale sau dispun îndeplinirea actelor procedurale, potrivit legii; aprobă programul de participare a magistraților-asistenți și a grefierilor de ședință la ședințele de judecată etc.

• Cu privire la concluzia raportului vizând necesitatea numirii imediate de către Consiliul Superior al Magistraturii a echipei interimare de conducere a Inspecției Judiciare și a numirii, în termen de 3 luni, prin concurs, a unei noi conduceri a Inspecției Judiciare, CSM afirmă că „este în curs de derulare procedura de transparență decizională prealabilă adoptării noului Regulament pentru numirea în funcție a inspectorului șef al Inspecției Judiciare, ceea ce impietează asupra celerității procedurii”, însă nu s-a oferit nicio explicație concretă privitoare la neparcurgerea acestei proceduri la un moment anterior, de ce nu au fost făcute propuneri de amendamente în cadrul procesului legislativ de modificare a Legii nr. 317/2004 (unele dispoziții vizând chiar situația conducerii Inspecției Judiciare) pentru a evita situații de aceeași natură pe viitor, fiind cunoscută posibilitatea suspendării executării unui act administrativ cu caracter normativ, cum este Regulamentul adoptat de CSM, spre deosebire de regimul legilor organice.

• Referitor la eliminarea calității de titular al acțiunii disciplinare pe care ministrul justiției o avea anterior cu privire la magistrați, fără a nega abrogarea acestor dispoziții de Parlament, este de neînțeles de ce, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2018, s-a simțit nevoia de a se reintroduce în

legislație posibilitatea ministrului justiției de a sesiza Inspekția Judiciară în vederea efectuării de verificări în legătură cu abaterile disciplinare săvârșite de procurori, în condițiile în care astfel de sesizări sunt interpretate de opinia publică drept forme de presiune inerente.

3. Respectarea obligațiilor asumate de Statul român în cadrul Uniunii Europene și al Consiliului Europei

Prin Decizia nr. 2 din 11 ianuarie 2012, Curtea Constituțională a României a apreciat că poziția de membru al Uniunii Europene „**impune statului român obligația de a aplica acest mecanism și a da curs recomandărilor stabilite în acest cadru, în conformitate cu dispozițiile art. 148 alin. (4) din Constituție, potrivit cărora Parlamentul, Președintele României, Guvernul și autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actele aderării și din prevederile alineatului (2)**”.

Chiar în contextul circumstanțierii acestei interpretări, prin Decizia nr.104 din 6 martie 2018, Curtea Constituțională, dacă în mod real ar fi dorit o abordare în antiteză, trebuia în prealabil să formuleze o trimitere preliminară la Curtea de Justiție a Uniunii Europene, în privința efectelor Deciziei 2006/928/CE a Comisiei Europene din 13 decembrie 2006, respectiv pentru ”deslușirea conținutului, caracterului și întinderii temporale și dacă acestea se circumscriu celor prevăzute în Tratatul de aderare, implicit prin Legea nr.157/2005, care face parte din ordinea normativă internă”.

De asemenea, potrivit art.11 din Constituția României, Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte. Tratatul ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern.

România a aderat la Consiliul Europei (CE) ca urmare a deciziei de la 4 octombrie 1993, formulată prin Rezoluția nr. 37/1993 a Comitetului de Miniștri al CE. Aderarea la CE, organizație fondată pe principiile respectului pentru drepturile și libertățile fundamentale ale omului, pentru valorile democrației și ale statului de drept, a constituit o etapă obligatorie în promovarea demersurilor României de aderare la Uniunea Europeană (UE) și la Organizația Tratatului Nord-Atlantic (NATO).

Comisia de la Veneția reprezintă un organ consultativ al Consiliului Europei în chestiuni constituționale, fiind recunoscută pe plan internațional drept o instanță de reflectare independentă, care contribuie, în egală măsură, la diseminarea și dezvoltarea patrimoniului constituțional comun, jucând un rol unic în acordarea promptă a unor soluții constituționale pentru statele în tranziție, conform standardelor și bunelor practici în domeniu.

Executarea obligațiilor internaționale care rezultă dintr-un tratat în vigoare pentru un anumit stat revine tuturor autorităților statale. Dacă dispozițiile constituționale contravin tratatului, care face deja parte din ordinea juridică națională, revine tuturor autorităților statului obligația de a găsi soluții adecvate pentru a concilia acele prevederi ale tratatului cu Constituția (spre exemplu, prin interpretare sau chiar prin revizuirea Constituției), altfel responsabilitatea internațională a statului va fi angajată, cu toate consecințele care decurg din aceasta, inclusiv sancțiuni (*a se vedea Comisia de la Veneția, Avizul interimar privind amendamentele la Legea constituțională federală privind Curtea Constituțională a Federației Ruse, par.47, CDL-AD (2016) 005*).

Totodată, prin OG nr.46/1999 a fost aprobată participarea României la Grupul de state împotriva corupției (GRECO), instituit prin Rezoluția Consiliului Europei nr.(99)5 din 1 mai 1999, deoarece fenomenul corupției reprezenta și reprezintă în continuare o amenințare serioasă împotriva statului de drept, democrației, drepturilor omului, echității și justiției sociale, împiedicând dezvoltarea economică, punând în pericol stabilitatea instituțiilor democratice și bazele morale ale societății.

GRECO veghează la punerea în practică a angajamentelor statele membre de a-și uni eforturile, de a-și împărtăși experiențele și de a acționa împreună în acest domeniu, prin intermediul unui proces dinamic de evaluare și presiune reciprocă. Rapoartele de evaluare sunt întocmai respectate de statele membre, în cadrul cooperării loiale și al evaluării reciproce dintre acestea. Spre exemplu, Curtea Constituțională a României face referire (Decizia nr.138/2008) la rapoartele GRECO în motivarea respingerii unor critici de neconstituționalitate. De asemenea, deseori, Parlamentul României a legiferat în dorința respectării concluziilor raporturilor GRECO. Inclusiv modificările aduse legilor justiției au avut un astfel de fundament, Comisia Specială Comună fiind creată și pentru ”punerea în acord a rapoartelor GRECO cu prevederile Codului penal și Codului de procedură penală (Raportul de evaluare a României privind incriminările, 3 decembrie 2010, pct. 23, 24, 111, 112; Raportul de conformitate privind România, 7 decembrie 2012, Regretul efectiv, caracterul total automat și obligatoriu al clauzei de nepedepsire a denunțatorului, pct. 34, 37-42; Al doilea raport de conformitate a României, 12 decembrie 2014, pct. 35-37, 40, 41), așa cum reiese din Hotărârea nr. 69/2017 privind constituirea Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției.

În consecință, Asociația Forumul Judecătorilor din România adresează un nou apel către Consiliul Superior al Magistraturii, Parlament și Guvern pentru respectarea imediată a obligațiilor asumate de Statul român în cadrul Uniunii Europene și al Consiliului Europei, respectiv a avizelor Comisiei de la Veneția din 20 octombrie 2018, a Raportul *ad hoc* privind România (Regula 34) adoptat de GRECO la 19-23 martie 2018, respectiv a Raportului Comisiei Europene în cadrul MCV din 13 noiembrie 2018.

Orice întârziere în conformare este de natură a produce prejudicii iremediabile și a periclita viitorul României în cadrul structurilor europene.

**judecător Dragoș Călin, Curtea de Apel București, co-președinte
 judecător Anca Codreanu, Tribunalul Brașov, co-președinte**

